Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

7. märts 2019*

Eelotsusetaotlus – Tolliliit – Määrus (EMÜ) nr 2913/92 – Artikkel 37 – Ühenduse tolliseadustik – Määrus (EMÜ) nr 2454/93 – Artikkel 313 – Kauba tollistaatus – Eeldus, et kaup on ühenduse kaup

Kohtuasjas C-643/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Supremo Tribunal Administrativo (Portugali kõrgeim halduskohus) 11. oktoobri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. novembril 2017, menetluses

Suez II Water Technologies & Solutions Portugal Unipessoal Lda, varem GE Power Controls Portugal, Material Eléctrico Lda, hiljem GE Power Controls Portugal Unipessoal Lda

versus

Fazenda Pública

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president C. Toader, kohtunikud A. Rosas (ettekandja) ja L. Bay Larsen,

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Suez II Water Technologies & Solutions Portugal Unipessoal Lda, esindaja: *advogado* R. Garção Soares,

– Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ja N. Vitorino,

– Kreeka valitsus, esindajad: M. Tassopoulou ja A. Dimitrakopoulou,

– Hispaania valitsus, esindajad: S. Jiménez García ja V. Ester Casas,

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Caeiros ja F. Clotuche-Duvieusart,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: portugali.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 82/97 (ELT 1997, L 17, lk 1; ELT eriväljaanne 02/08, lk 179) (edaspidi „tolliseadustik"), artiklit 37, ning komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92 (EÜT 1993, L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), mida on muudetud komisjoni 12. jaanuari 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 75/98 (ELT 1998, L 7, lk 3; ELT eriväljaanne 02/08, lk 404), artikli 313 lõiget 1 ja lõike 2 punkti a (edaspidi „rakendusmäärus").

2 Taotlus on esitatud Suez II Water Technologies & Solutions Portugal Unipessoal Lda, varem GE Power Controls Portugal, Material Eléctrico Lda, hiljem GE Power Controls Portugal Unipessoal Lda (edaspidi „Suez II") ja Fazenda Pública (riigikassa, Portugal) vahelises kohtuvaidluses ja puudutab teatavate Suez II soetatud kaupade tollistaatust.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Tolliseadustik

3 Põhikohtuasjas asjasse puutuval perioodil ehk ajavahemikus 16. juunist 2000 kuni 24. augustini 2000 sätestas tolliseadustiku artikkel 4:

„Käesolevas seadustikus kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

6) „tollistaatus" – kauba ühenduse kauba või ühendusevälise kauba staatus;

7) ühenduse kaup:

– artiklis 23 nimetatud tingimustel täielikult ühenduse tolliterritooriumil saadud või toodetud kaup, mis ei sisalda imporditud kaupa riikidest või territooriumidelt, mis ei moodusta ühenduse tolliterritooriumi osa,

– vabasse ringlusse lubatud kaup, mis on imporditud riikidest või territooriumidelt, mis ei moodusta ühenduse tolliterritooriumi osa,

– ainult teises alapunktis nimetatud kaupadest või esimeses ja teises alapunktis nimetatud kaupadest täielikult ühenduse tolliterritooriumil saadud või toodetud kaup;

8) ühenduseväline kaup – punktis 7 nimetamata kaup.

[…]

13) tollijärelevalve – tolli poolt rakendatavad meetmed üldiselt, mille eesmärk on tagada tollieeskirjade ja kui see on asjakohane, tollijärelevalve all oleva kauba suhtes kohaldatavate muude normide jälgimine;

14) tollikontroll – tolli konkreetsed toimingud nagu kauba läbivaatamine, dokumentide olemasolu ja autentsuse kontroll, ettevõtjate raamatupidamis- ja muude dokumentide läbivaatamine […], mille eesmärk on tagada tollieeskirjade ja kui see on asjakohane, tollijärelevalve all oleva kauba suhtes kohaldatavate muude normide täitmine;

[…]

19) kauba esitamine tollile – ettenähtud korras tollile teatamine kaupade saabumisest tolliasutusse või mis tahes muusse kohta, mille toll on selleks määranud või heaks kiitnud;

[…]“.

4 Tolliseadustiku artikkel 13 sätestas:

„Toll võib vastavalt kehtivates õigusaktides ettenähtud tingimustele teha mis tahes vajalikke kontrolle, et tagada tollialaste õigusaktide õige kohaldamine“.

5 Selle seadustiku artikkel 14 nägi ette:

„Selleks et kohaldada tollialaseid õigusakte, esitab kaubavahetusega otseselt või kaudselt seotud isik tollile viimase taotluse korral ja ettenähtud tähtaja jooksul sõltumata esitamise viisist kõik vajalikud dokumendid ja kogu vajaliku teabe ning osutab tollile vajalikku abi.“

6 Vastavalt tolliseadustiku artiklile 16 säilitavad asjaomased isikud tollikontrolli otstarbeks artiklis 14 nimetatud dokumente kehtivates õigusaktides ettenähtud aja jooksul, kuid vähemalt kolm kalendriaastat.

7 Tolliseadustiku III jaotise „Sätted, mida kohaldatakse ühenduse tolliterritooriumile toodud kauba suhtes, kuni sellele määratakse tollikäitlusviis“ I peatüki „Kauba toomine ühenduse tolliterritooriumile“ artikkel 37 sätestas:

„1. Ühenduse tolliterritooriumile toodud kaup kuulub tollijärelevalve alla selle saabumisest alates. Toll võib seda kontrollida kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

2. Kaup jääb tollijärelevalve alla nii kauaks, kui on vajalik selle tollistaatuse määramiseks, ühendusevälise kauba puhul kuni kauba tollistaatus muutub või kaup paigutatakse vabatsooni või -lattu, reeksporditakse või hävitatakse vastavalt artiklile 182, ilma et see piiraks artikli 82 lõike 1 kohaldamist.“

8 Tolliseadustiku artikli 38 lõiked 1 ja 5 olid sõnastatud järgmiselt:

„1. „Isik, kes kauba ühenduse tolliterritooriumile toob, toimetab selle viivitamata ja tolli määratud trassi mööda kooskõlas tolli juhistega:

a) tolli määratud tolliasutusse või mis tahes muusse tolli määratud või heakskiidetud kohta või

b) vabatsooni, kui kaup tuleb tuua otse sellesse vabatsooni:

– meritsi või õhuteed pidi või

– maitsi, ilma ühenduse tolliterritooriumi mõnd muud osa läbimata, kui vabatsoon külgneb liikmesriigi ja kolmanda riigi vahelise maismaapiiriga.

[…]

5. Lõikeid 1–4 ning artikleid 39–53 ei kohaldata kauba suhtes, mis on kahe ühenduse tolliterritooriumil asuva punkti vahel meritsi või õhuteed pidi transportimise käigus ajutiselt ühenduse tolliterritooriumilt välja viidud, tingimusel et kaupa veetakse regulaarlennu- või laevaliini otsetrassi mööda, väljaspool ühenduse tolliterritooriumi peatumata.

Käesolev säte ei kehti kauba puhul, mida laaditakse kolmandate riikide sadamates või lennujaamades või vabasadamates.“

9 Tolliseadustiku artikkel 40, mis käsitleb kauba esitamist tollile, sätestab:

„Isik, kes kauba ühenduse tolliterritooriumile tõi, või vajaduse korral isik, kes on võtnud vastutuse kauba tolliterritooriumile toomisele järgneva veo eest, esitab tollile kauba, mis on saabunud vastavalt artikli 38 lõike 1 punktile a tolliasutusse või muusse tolli poolt määratud või heakskiidetud kohta“.

10 Tolliseadustiku artikkel 43 nägi ette:

„Vastavalt artiklile 45 peab artikli 40 kohaselt tollile esitatud kauba kohta esitama ülddeklaratsiooni.

Ülddeklaratsioon esitatakse kohe, kui kaup on tollile esitatud […]“.

11 Tolliseadustiku artiklis 44 oli sätestatud:

„1. Ülddeklaratsioon esitatakse vormis, mis vastab tolli poolt ettenähtud näidisele. Toll võib lubada, et ülddeklaratsioonina esitatakse mis tahes äri- või ametlik dokument, mis sisaldab kaupade identifitseerimiseks vajalikke andmeid.

2. Ülddeklaratsiooni esitab:

a) isik, kes kauba ühenduse tolliterritooriumile tõi, või isik, kes võtab vastutuse kauba tolliterritooriumile toomisele järgneva veo eest, või

b) isik, kelle nimel punktis a nimetatud isikud on tegutsenud“.

12 Tolliseadustiku III jaotise 4. peatükk „Tollile esitatud kaubale tollikäitlusviisi määramise kohustus“ hõlmas artikleid 48 ja 49.

13 Tolliseadustiku artikkel 48 sätestas:

„Tollile esitatud ühendusevälisele kaubale määratakse ühendusevälisele kaubale ettenähtud tollikäitlusviis.“

14 Tolliseadustiku artikli 49 lõige 1 oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui kauba kohta on esitatud ülddeklaratsioon, tuleb kaubale tollikäitlusviisi määramiseks vajalikud formaalsused täita:

a) meritsi veetava kauba puhul 45 päeva jooksul alates ülddeklaratsiooni esitamise kuupäevast;

b) muul viisil kui meritsi veetava kauba puhul 20 päeva jooksul alates ülddeklaratsiooni esitamise kuupäevast.“

15 Tolliseadustiku IV jaotise „Tollikäitluviisid“ 2. peatüki „Tolliprotseduurid“ artikli 59 lõikes 1 oli sätestatud:

„1. Kõigi kaupade kohta, mis soovitakse tolliprotseduurile suunata, tuleb esitada kõnealusele tolliprotseduurile vastav tollideklaratsioon.“

16 Tolliseadustiku artikkel 79 sätestas:

„Vabasse ringlusse lubamine annab ühendusevälisele kaubale ühenduse kauba tollistaatuse.

Vabasse ringlusse lubamine hõlmab kaubanduspoliitiliste meetmete rakendamist, muude kauba impordiga seotud formaalsuste täitmist ja seaduse alusel tasumisele kuuluvate maksude sissenõudmist.“

17 Tolliseadustiku artikkel 180 nägi ette:

„1. Kui kaup tuuakse sisse või viiakse tagasi mõnesse muusse ühenduse tolliterritooriumi osasse või suunatakse tolliprotseduurile, võib artikli 170 lõikes 4 nimetatud sertifikaati kasutada selle kauba ühenduse või ühendusevälise staatuse tõendamiseks.

2. Kui sertifikaadiga või muul viisil ei tõendata, et kaubal on ühenduse või ühendusevälise kauba staatus, loetakse seda kaupa:

– eksporditollimaksude ja ekspordilitsentside või kaubanduspoliitika raames ettenähtud ekspordimeetmete kohaldamisel ühenduse kaubaks,

– kõikidel teistel juhtudel ühenduseväliseks kaubaks“.

18 Tolliseadustiku VII jaotise „Tollivõlg“ artikkel 202 sätestas:

„1. Tollivõlg impordil tekib, kui

a) kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, tuuakse ebaseaduslikult ühenduse tolliterritooriumile või

[…]

2. Tollivõlg tekib hetkel, kui kaup ebaseaduslikult tolliterritooriumile tuuakse.

[…]“.

Rakendusmäärus

19 Rakendusmääruse põhikohtuasjas asjasse puutuval perioodil kehtinud redaktsiooni artikkel 313 sätestas:

„1. Kui seadustiku artiklist 180 ja lõikes 2 loetletud eranditest ei tulene teisiti, käsitletakse ühenduse tolliterritooriumil asuvat kaupa ühenduse kaubana, kui ei ole kindlaks tehtud, et sellel ei ole ühenduse staatust.

2. Kui käesoleva määruse artiklite 314–323 kohaselt ei ole määratud kauba ühenduse staatust, ei käsitata ühenduse kaubana kaupa:

a) mis tuuakse ühenduse tolliterritooriumile vastavalt seadustiku artiklile 37,

b) mis on ajutiselt ladustatud või vabatsoonis või vabalaos,

c) on suunatud peatamisprotseduurile.

Erandina sellest sättest ja vastavalt seadustiku artikli 38 lõikele 5 käsitletakse ühenduse tolliterritooriumile toodud kaupa ühenduse kaubana, kui ei ole kindlaks tehtud, et sellel ei ole ühenduse staatust:

– kui kaup on maha laaditud või ümber laaditud ühenduse lennujaamas selle saatmiseks teise ühenduse tolliterritooriumil asuvasse lennujaama liikmesriigis väljaantud ühtse veodokumendi alusel, kui vedu toimub õhuteed pidi,

või

– kui kaupa veetakse ühenduse tolliterritooriumil asuvate sadamate vahel vastavalt artiklitele 313a ja 313b loa saanud laevaliinidega, kui vedu toimub meritsi“.

20 Rakendusmääruse artiklid 314–323 käsitlevad kauba ühenduse kauba staatuse tõendamist ja seda, millises vormis tuleb tõend esitada.

21 Rakendusmääruse artiklis 314 sätestati:

„1. Kui kaupa ei käsitleta ühenduse kaubana artikli 313 tähenduses, võib selle ühenduse staatuse lõike 2 alusel kinnitada siis, kui:

a) kaup on toodud mõnest teisest liikmesriigist ilma kolmanda riigi territooriumi läbimata;

b) kaup on toodud mõnest teisest liikmesriigist kolmanda riigi territooriumi kaudu liikmesriigis väljaantud ühtse veodokumendi alusel;

[…]

2. Kauba ühenduse staatust saab tõendada ainult:

a) ühega artiklites 315–318 ettenähtud dokumentidest;

või

b) vastavalt artiklites 319–323 sätestatud eeskirjadele;

[…]“.

22 Rakendusmääruse artiklis 317 on sätestatud:

„1. Kauba ühenduse staatus tõendatakse allpool esitatud tingimuste kohaselt kaubaga seonduva kaubaarve või veodokumendi esitamisega.

[…]

5. Käesolevat artiklit kohaldatakse ainult siis, kui kaubaarve või veodokument on seotud ainult ühenduse kaubaga“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

23 Suez II tegutseb Portugalis elektriseadmete tootmise ja kaubanduse valdkonnas. Ta võttis oma tegevuskohas vastu kaupa, mis oli mõeldud kasutamiseks tema tootmistegevuses. Seda kaupa tarnisid talle 2000., 2001. ja 2002. aastal Ungaris ja Poolas, mis olid tol ajal kolmandad riigid, ning Šveitsis asutatud äriühingud, kes esitasid nende eest ka arved.

24 Portugali toll viis Suez II ruumides läbi tollikontrolli. Tollikontroll lõppes 18. novembril 2002.

25 Pärast seda, kui kõik arved, mis olid seotud nende kaupade tarnetega, olid läbi vaadatud, palus toll Suez II esitada dokumendid, mis tõendaksid, et see kaup oli toodud Euroopa Liidu territooriumile, et see oli tollile esitatud ja selle kohta oli olemas ülddeklaratsioon vastavalt tolliseadustiku artiklitele 38 ja 43.

26 Suez II esitas impordideklaratsioonid mitme liikmesriigi tollile suurema osa arvetel märgitud kaupade kohta, kuid mitte kõigi kohta.

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Ungaris asuvalt GE Hungarylt ja Poolas asuvatelt GE Polskalt ja Elesterilt saadud kauba kohta ei ole Suez II esitanud tollile dokumente, mis tõendaksid kauba vabasse ringlusse lubamist ja sellest tulenevat ühenduse kauba staatuse omistamist, ega ülddeklaratsiooni, esitades vaid arved, mille 2000. aastal väljastasid kolmandates riikides, see tähendab väljaspool liidu tolliterritooriumi asuvad tarnijad.

28 Toll leidis, et kaupa, mille puhul ei ole tõendatud, et selle suhtes on teiste liikmesriikide toll kohaldanud vabasse ringlusse lubamise menetlusi, tuleb käsitada ühendusevälise kaubana. See kaup toodi liidu tolliterritooriumile kooskõlas tolliseadustiku artikliga 37 ja vastavalt rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punktile a ei kohaldata liidu tolliterritooriumil asuva kauba suhtes viimati nimetatud artikli lõikes 1 ette nähtud põhimõtet, et eeldatavalt on tegemist ühenduse kaubaga.

29 Toll järeldas, et asjaomane kaup toodi liidu tolliterritooriumile ebaseaduslikult ja see tõi vastavalt tolliseadustiku artikli 202 lõike 1 punktile a kaasa tollivõla tekkimise impordil ning samal ajal käibemaksuvõla impordil.

30 Porto (Portugal) piirkonna tollivaidluste ja tollikontrolli osakonna direktori 21. augusti 2003. aasta otsusega nõuti Suez II-lt tollivõla tasumist summas 353 903,04 eurot. Otsus puudutab võlga, mis tekkis ajavahemikus 16. juunist 2000 kuni 24. augustini 2000.

31 Suez II tasus selle summa 8. septembril 2003. Kuna aga Suez II leidis, et kuigi tal ei olnud võimalik esitada nõutud tõendeid, olid eri ettevõtjad liikmesriikide tolli kaudu juba suunanud asjaomase kauba liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse ning et sellisel juhul lasub tollil kohustus tõendada, et tegu oli ühendusevälise kaubaga, esitas Suez II Tribunal Tributário do Portole (Porto maksukohus) kaebuse, milles palus Porto piirkonna tollivaidluste ja tollikontrolli osakonna direktori 21. augusti 2003. aasta otsus tühistada.

32 Kuna Tribunal Tributário do Porto (Porto maksukohus) jättis selle kaebuse 28. veebruari 2013. aasta otsusega rahuldamata, kaebas Suez II selle kohtuotsuse edasi Supremo Tribunal Administrativole (Portugali kõrgeim halduskohus).

33 Neil asjaoludel otsustas Supremo Tribunal Administrativo (Portugali kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas rakendusmääruse artikli 313 lõiget 1 silmas pidades tuleb eeldada, et põhikohtuasjas vaadeldav kaup on ühenduse kaup, kui ei ole tõendatud, et see ei ole ühenduse kaup, või tuleb seda käsitada kaubana, mis on toodud liidu tolliterritooriumile tolliseadustiku artikli 37 tähenduses ja mis on hõlmatud rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punkti a esimeses osas sätestatud erandiga, nii et ühenduse kaubaks loetakse üksnes see kaup, mille kohta on esitatud tõendid, et sellele on kohaldatud liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise korda?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

34 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas rakendusmääruse artiklit 313 tuleb tõlgendada nii, et sellist kaupa nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille on liidu tolliterritooriumil asuvale äriühingule seal kasutamiseks tarninud ja mille eest on arve esitanud kolmandates riikides asutatud äriühingud, tuleb vastavalt selle artikli lõikele 1 käsitada ühenduse kaubana, kui ei ole tõendatud, et see ei ole ühenduse kaup, või käsitada nii, et see on toodud liidu tolliterritooriumile tolliseadustiku artikli 37 tähenduses ja on sellisena hõlmatud rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punktis a sätestatud erandiga, nii et ühenduse kaubana tunnustatakse vaid kaupa, mille kohta on esitatud tõendid, et sellele on kohaldatud liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise korda.

35 Suez II väidab, et sellise kauba puhul, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis asub liidu tolliterritooriumil kuupäeval, mil tõusetus küsimus selle tollistaatuse määramise kohta, tuleks kohaldada rakendusmääruse artikli 313 lõikes 1 ette nähtud üldist eeldust ja seda tuleks käsitada ühenduse kaubana, välja arvatud juhul, kui toll on esitanud vastupidist kinnitavad tõendid. Asjaolu, et selle kauba kohta ei ole dokumente, mis tõendaks vabasse ringlusse lubamist, ei tähenda, et see on liidu tolliterritooriumile toodud ebaseaduslikult.

36 Seisukohti esitanud valitsused ja Euroopa Komisjon väidavad seevastu, et põhikohtuasjas käsitletav kaup kuulub rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punktis a sätestatud erandi kohaldamisalasse, kuna see kaup – kuivõrd seda loetakse liidu tolliterritooriumile tooduks tolliseadustiku artikli 37 tähenduses – kuulub alates sellele territooriumile toomisest tollijärelevalve alla ja jääb sinna nii kauaks, kui on vajalik selle tollistaatuse määramiseks. Kuna kaupa ei deklareeritud ega suunatud tolliprotseduurile pärast selle toomist liidu tolliterritooriumile, tuleks seda käsitada ebaseaduslikult sellele territooriumile toodud kaubana, mistõttu on vastavalt tolliseadustiku artiklile 202 tekkinud tollivõlg alates ebaseadusliku toomise kuupäevast.

37 Selles osas tuleb sissejuhatuseks märkida, et lähtudes rakendusmääruse artikli 313 lõike 1 sõnastusest käsitatakse ühenduse kaubana kaupa, mis asub liidu tolliterritooriumil, esiteks arvestades tolliseadustiku artiklit 180 ja rakendusmääruse artikli 313 lõikes 2 korratud erandeid ning teiseks jättes kõrvale olukorrad, kus ei ole kindlaks tehtud, et sellel ei ole ühenduse kauba staatust. Vastavalt rakendusmääruse artikli 313 lõikele 2 ei käsitata tolliseadustiku artikli 37 tähenduses liidu tolliterritooriumile toodud kaupa ühenduse kaubana, kui selle ühenduse kauba staatust ei ole nõuetekohaselt määratud vastavalt rakendusmääruse artiklitele 314–323.

38 Kõigepealt tuleb märkida, et tolliseadustiku artiklis 180 sätestatud erand, mis puudutab vabatsoone ja -ladusid, ei ole antud juhul põhikohtuasja asjaolusid arvestades asjakohane.

39 Selleks et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik vastus, on vaja määrata kindlaks rakendusmääruse artikli 313 lõikes 1 sätestatud eeldus ja selle artikli lõikes 2 sätestatud erandite kohaldamisala laiemas süstemaatilises perspektiivis, seostades neid sätteid tolliseadustiku asjakohaste

sätetega ja eelkõige nendega, mis on kohaldatavad liidu tolliterritooriumile toodud kauba, ühenduse staatusega kauba ja kolmandatest riikidest imporditud kauba liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise menetluse suhtes.

40 Esiteks tuleb tõlgendada rakendusmääruse artikli 313 lõiget 2, kuna see viitab mõistele „liidu tolliterritooriumile toodud kaup“ tolliseadustiku artikli 37 tähenduses, lähtudes tolliseadustiku artikli 4 punktidest 13 ja 19 ning samuti artiklitest 37, 38, 40, 43 ja 45, mis kuuluvad selle seadustiku III jaotisse, mis käsitleb eelkõige kauba liidu tolliterritooriumile toomisega seotud kohustusi, sellise kauba tollijärelevalve alla jätmist kuni selle tollistaatuse kindlaksmääramiseni ning tollile esitamise ja deklareerimise korda.

41 Tollijärelevalve on määratletud tolliseadustiku artikli 4 punktis 13 kui tolli poolt rakendatavad meetmed üldiselt, mille eesmärk on tagada tollieeskirjadest kinnipidamine.

42 Sama seadustiku artikli 37 kohaselt kuulub liidu tolliterritooriumile toodud kaup tollijärelevalve alla selle saabumisest alates. Tollijärelevalve all olevat kaupa võib toll kontrollida kooskõlas kehtivate õigusaktidega ning kaup jääb tollijärelevalve alla nii kauaks, kui on vajalik selle tollistaatuse määramiseks, ühendusevälise kauba puhul kuni kauba tollistaatuse muutumiseni või kauba paigutamiseni vabatsooni või -lattu, või reeksportimiseni või hävitamiseni (3. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas Papismedov jt, C-195/03, EU:C:2005:131, punkt 21).

43 Euroopa Kohus märkis 3. märtsi 2005. aasta kohtuotsuse Papismedov jt (C-195/03, EU:C:2005:131) punktis 22, et liidu tolliterritooriumile toodud kaup kuulub tollijärelevalve alla alates selle saabumisest, olenemata sellest, kas tolliterritooriumile toomine toimus seaduslikult või rikkudes tolliseadustiku artikleid 38–41 ja artikli 177 esimese lõigu teist taanet, mis tuleb tollijärelevalveasutustel kontrolli käigus välja selgitada. Sellest järeldub, et kauba kuulumine tollijärelevalve alla ei ole seotud selle tolliterritooriumile toomise seaduslikkusega.

44 Mitu tolliseadustiku sätet lubab piirata mõistet „ebaseaduslik tolliterritooriumile toomine“. Tolliseadustiku artikkel 202 määratleb ebaseadusliku tolliterritooriumile toomise kui kauba, millelt tuleb tasuda imporditollimaksu, seadustiku artikleid 38–41 ja artikli 177 esimese lõigu teist taanet rikkudes toimuva sissetoomise kas liidu tolliterritooriumile, või kui kaup on vabatsoonis või vabalaos, siis tolliterritooriumi muusse osasse (3. märtsi 2005. aasta kohtuotsus Papismedov jt, C-195/03, EU:C:2005:131, punkt 25).

45 Euroopa Kohus on nimelt otsustanud, et kaupade sissetoomine on ebaseaduslik, kui ei järgita tolliseadustikus toodud järgmisi etappe. Esiteks tuleb nimetatud seadustiku artikli 38 lõike 1 järgi liidu tolliterritooriumile toodud kaup toimetada viivitamata kas tolli määratud tolliasutusse või vabatsooni. Teiseks tuleb nimetatud seadustiku artikli 40 kohaselt tolliasutusse saabunud kaup esitada tollile. Kauba esitamine tollile on määratletud sama seadustiku artikli 4 punktis 19 kui ettenähtud korras tollile teatamine kauba saabumisest tolliasutusse või mis tahes muusse tolli määratud või heakskiidetud kohta (3. märtsi 2005. aasta kohtuotsus Papismedov jt, C-195/03, EU:C:2005:131, punkt 26, ja 2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, punkt 21).

46 Nende sätete koosmõjust järeldub, et selleks, et kaupa saaks lugeda seaduslikult liidu tolliterritooriumile tooduks, tuleb see saabumisel toimetada tolliasutusse või vabatsooni ning esitada tollile. Kauba tolliterritooriumile toomise või kauba veo eest vastutaval isikul lasuva tollile esitamise kohustuse eesmärk on kindlustada, et tolli teavitatakse nii kauba saabumisest kui ka muudest seda tüüpi toodet või kaupa puudutavatest asjakohastest andmetest, samuti selle kauba kogusest. See info võimaldab kaupa nõuetekohaselt identifitseerida, et määrata kindlaks selle tariifne klassifikatsioon ning vajaduse korral arvutada imporditollimaks (eespool viidatud 2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Euroopa Kohus on sellega seoses märkinud, et tolliseadustiku artikli 4 punkti 19, artikli 38 lõike 1 ja artikli 40 sõnastusest ja ülesehitusest nähtub selgelt, et liidu tolliterritooriumile toodud mis tahes kaup tuleb esitada tollile (4. märtsi 2004. aasta kohtuotsus Viluckas ja Jonusas, C-238/02 ja C-246/02, EU:C:2004:126, punkt 22, ja 2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, punkt 23). Kaup on ebaseaduslikult tolliterritooriumile toodud sellest hetkest alates, mil see kaup on liikunud edasi esimesest tolliasutusest liidu tolliterritooriumil, ilma et seda oleks seal tollile esitatud (2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, punkt 25).

48 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et ebaseaduslik liidu territooriumile toomine tolliseadustiku artikli 202 mõttes toimub kauba puhul, mis ületas liidu välismaismaapiiri väljaspool esimest tolliasutust, ilma et seda kaupa oleks sellesse asutusse toodud ja tollile esitatud, mille tulemus on see, et kauba tolliterritooriumile toomisest ei ole tollile teatanud isik, kes on selle kohustuse täitmise eest vastutav (2. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, punkt 26).

49 Tolliseadustiku artiklis 40 sätestatud kauba esitamine tollile sisaldab sama seadustiku artikleid 43 ja 45, arvesse võttes kaasnevat kohustust esitada viivitamata ülddeklaratsioon või täita sama tähtaja jooksul vorminõuded selleks, et määrata kõnealusele kaubale tollikäitlusviis, st esitada tollideklaratsioon juhul, kui kaup soovitakse suunata teatud tolliprotseduurile. Euroopa Kohus leidis, et mõlemad tegevused peavad toimuma üldreeglina samal ajal (3. märtsi 2005. aasta kohtuotsus Papismedov jt, C-195/03, EU:C:2005:131, punkt 30).

50 Sellest järeldub, et iga äriühing, kellel on nii nagu Suez II-l liidu tolliterritooriumil oma tegevuskohas kolmandates riikides asuvatelt äriühingutelt ostetud kaupa, peab tolliseadustiku artikli 14 tähenduses kaubavahetuse raames asjaomaste tehingutega seotud isikuna tõendama, et see kaup esitati liidu liikmesriigi tolliasutusele ning viimasele esitati ülddeklaratsioon, või et vorminõuded, mille eesmärk on määrata kõnealusele kaubale tollikäitlusviis, olid täidetud. Kui need kohustused ei ole täidetud, tuleb asuda seisukohale, et tegemist on olukorraga, kus „kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, tuuakse ebaseaduslikult ühenduse tolliterritooriumile“ tolliseadustiku artikli 202 lõike 1 punkti a tähenduses.

51 Teiseks on vaja tõlgendada rakendusmääruse artiklit 313 koosmõjus tolliseadustiku nende sätetega, mis käsitlevad ühenduse kauba staatust ja kolmandatest riikidest imporditud kauba liidu tolliterritooriumile vabasse ringlusse lubamise menetlust.

52 Selles kontekstis tuleb sissejuhatuseks märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei vaielda vastu sellele, et kauba ja sellele vastavate arvete, mis kanti selle äriühingu raamatupidamisse ja mille väljastas kolmandas riigis asuv tarnija, vastuvõtmine toimus Suez II tegevuskohas. Samuti puudub vaidlus selle üle, et vabasse ringlusse lubamise menetluste lõpuleviimine liidu tolliasutuses ei ole selle kauba osas tõendatud.

53 Suez II väidab siiski, et rakendusmääruse artikkel 313 põhineb selle artikli esimeses lõikes sätestatud põhimõttel, et kaup, mis asub liidu tolliterritooriumil, loetakse liidu kaubaks, mistõttu tuleks vastupidiste tõendite puudumisel nõustuda, et see kaup toodeti sellele territooriumile tolliseadustiku artikli 4 lõike 7 esimeses ja kolmandas taandes ette nähtud tingimustel, või lubati vabasse ringlusse vastavalt sama sätte teisele taandele ja tolliseadustiku artiklile 79. Põhikohtuasjas kõne alla oleva kauba ühenduse staatuse niisugune eeldamine on kohaldatav, välja arvatud juhul, kui toll tõendab, et sellel kaubal on ühendusevälise kauba staatus.

54 Nagu komisjon märgib, ei saa niisuguse argumendiga nõustuda.

55 Esiteks ei saa sellisel kaubal nagu põhikohtuasjas, mille kohta on kolmandas riigis asuvad tarnijad esitanud arved äriühingule, mis asub liidu tolliterritooriumil, olla ühenduse kauba staatust, kui ei ole esitatud tõendit, et selle suhtes on kohaldatud liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise menetlust.

56 Vastavalt tolliseadustiku artikli 4 punkti 15 alapunktile a ja punkti 16 alapunktile a on nimelt üks kauba tollikäitlusviis kauba tolliprotseduurile suunamine, ning tolliprotseduur, millele kaup võidakse suunata, on vabasse ringlusse lubamine. Lisaks on tolliseadustiku artikli 4 punktis 7 sisalduva kauba määratluse kohaselt see staatus eelkõige sellisest riigist imporditud kaubal, mis ei moodusta liidu tolliterritooriumi osa, ja mis on lubatud vabasse ringlusse.

57 EÜ asutamislepingu artikkel 24, mis oli põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kohaldatav, näeb ette, et kolmandatest riikidest pärit tooteid, mille puhul on täidetud impordiformaalsused ning tasutud tollimaksud või samaväärse toimega maksud selles liikmesriigis, käsitatakse liikmesriigis vabasse ringlusse lubatud toodetena.

58 Tolliseadustiku artikkel 79 näeb ette, et vabasse ringlusse lubamine annab ühendusevälisele kaubale ühenduse kauba tollistaatuse. Vabasse ringlusse lubamine hõlmab kaubanduspoliitiliste meetmete rakendamist, muude kauba impordiga seotud formaalsuste täitmist ja seaduse alusel tasumisele kuuluvate maksude sissenõudmist.

59 Mis teiseks puudutab tõendamiskoormist seoses sellise kauba tollistaatusega nagu on arutusel põhikohtuasjas, siis tuleb asuda seisukohale, et rakendusmääruse artikli 313 lõikes 1 sätestatud eeldus on kummutatud, kui toll oma järelevalvevolituste kasutamisel tuvastab, et selles sättes ette nähtud teatavate erandite või reservatsioonide tingimused, milleks põhikohtuasjas on eelkõige rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punktis a ette nähtud tingimus, on täidetud. Sellises olukorras, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 50, on importija kohustus tõendada kauba ühenduse staatust. Kui sellised tõendid puuduvad, siis kohaldub kauba suhtes tolliseadustiku artikli 202 lõike 1 punkt a.

60 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 50 ja tolliseadustiku artiklite 13 ja 16 koostoimes tõlgendamisest, tuleb importivat äriühingut nagu Suez II lugeda huvitatud isikuks, kuna tema tegevuskohas asus kõnealune kaup, mille kohta väljastasid arved kolmandates riikides asuvad tarnijad, ning temal tuleb osutada tollile vajalikku abi ja esitada mis tahes viisil kõik vajalikud dokumendid ja kogu vajalik teave.

61 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 41–43, on tollil vastavalt tolliseadustiku artiklitele 4, 13 ja 37 lisaks selle seadustiku artikliga 13 antud kontrollivolitustele õigus kontrollida sellist kaupa nagu põhikohtuasjas vastavalt tolliseadustiku artiklile 37, et teha kindlaks, kas selle kauba toomine liidu tolliterritooriumile toimus õiguspäraselt või selle seadustiku artikleid 38–41 ja artikli 177 lõike 1 teist taanet rikkudes.

62 Sellest järeldub, et niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas peab importiv äriühing nagu Suez II tõendama asjaomase kauba tollistaatust, milleks tema sõnul on ühenduse kauba staatus. Kui ta ei esita ühtki tõendit, mis kinnitaks ühenduse kauba staatust, võib toll sellest järeldada, et see kaup on ühenduseväline kaup.

63 Eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et rakendusmääruse artiklit 313 tuleb tõlgendada nii, et sellist kaupa, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille on liidu tolliterritooriumil asuvale äriühingule seal kasutamiseks tarninud ja mille eest on arve esitanud kolmandates riikides asutatud äriühingud, tuleb käsitada nii, et see on toodud liidu tolliterritooriumile tolliseadustiku artikli 37 tähenduses ja on sellisena hõlmatud rakendusmääruse artikli 313 lõike 2 punktis a sätestatud erandiga, nii et ühenduse kaubana tunnustatakse vaid kaupa, mille kohta on esitatud tõendid, et sellele on kohaldatud liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise korda.

Kohtukulud

64 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (muudetud komisjoni 12. jaanuari 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 75/98) artiklit 313 tuleb tõlgendada nii, et sellist kaupa, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille on liidu tolliterritooriumil asuvale äriühingule seal kasutamiseks tarninud ja mille eest on arve esitanud kolmandates riikides asutatud äriühingud, tuleb käsitada nii, et see on toodud liidu tolliterritooriumile nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 82/97), artikli 37 tähenduses ja on sellisena hõlmatud määruse nr 2454/93 (muudetud määrusega nr75/98) artikli 313 lõike 2 punktis a sätestatud erandiga, nii et ühenduse kaubana tunnustatakse vaid kaupa, mille kohta on esitatud tõendid, et sellele on kohaldatud liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamise korda.

Allkirjad